

Sygn. akt III KK 149/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Marek Motuk (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **A. S.**, **W. W.** i **W. M.** oskarżonych z art. 231 § 1 k.k. i innych
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 5 lutego 2021 r.,
kasacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w L.
z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt V Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w L.
z dnia 2 października 2018 r., sygn. akt IX K (...),

**uchyła wyrok Sądu Okręgowego w L. w zaskarżonej części
pkt I. 9 i sprawę w tym zakresie przekazuje temu Sądowi do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

A. S. oskarżony został w pkt II o to, że:

w dniu 21 listopada 2006 roku w L. województwa (...), jako Zastępca (...) Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w L., za pośrednictwem innych osób przyjął korzyść majątkową w kwocie 700 zł od wójta Gminy M. W. M. w związku z przekazaniem w dniu 28 września 2006 roku przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w L. Ochotniczej Straży Pożarnej w K. samochodu marki V. o nr podwozia (...), rok prod. (...), oraz w dniu 18 października 2006 roku samochodu marki „L.” o nr podwozia (...), rok prod. 1992, w efekcie, poprzez powyższe działanie, przekroczył swoje uprawnienia służbowe, gdyż w świetle art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku „o ochronie przeciwpożarowej” (Dz. U. Nr 81, poz. 351 z poz. zm.) oraz § 21 ust. 1 zarządzenia nr 26 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 grudnia 1999 roku „w sprawie gospodarki transportowej w resorcie spraw wewnętrznych i administracji” (Dz. U. MSWiA z dnia 31 grudnia 1999 roku) Państwowa Straż Pożarna jest obowiązana do nieodpłatnego przekazywania sprzętu transportowego technicznie sprawnego, uznanego za zbędny Państwowej Straży Pożarnej dla Ochotniczych Straży Pożarnych, działając tym samym na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 228 § 1 k.k.

W. W. oskarżony został w pkt VI o to, że:

okresie po dniu 28 września 2006 roku do dnia 21 listopada 2006 roku w L. województwa (...), działając wspólnie i w porozumieniu z trzema ustalonymi osobami, w bezpośrednim zamiarze, aby Wójt Gminy w M. W.M. udzielił korzyści majątkowej Zastępcy (...) Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w L. A. S., w związku z przekazaniem przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w L. Ochotniczej Straży Pożarnej w K. samochodu marki „V.” oraz samochodu marki „L.”, ułatwił jego popełnienie w ten sposób, że przekazał A. S. pomysł mechanizmu przyjęcia korzyści majątkowej w zamian za dostarczone samochody, w tym w zakresie zawyżenia ceny za obrazy, nadto pośredniczył w zamówieniu od A. M., właściciela firmy „Malarstwo Artystyczne – A. M.”, dwóch obrazów zamówionych dla Urzędu Gminy w M. i nakłonił A. M. do zawyżenia kwoty za nie z 300 zł na 1000 zł, po czym pośredniczył w przekazaniu, wraz z trzema ustalonymi osobami z Urzędu Gminy w M., kwoty 1000 zł Zastępcy (...) Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w L. A. S., z czego

700 zł stanowiło korzyść majątkową od Wójta Gminy M. W. M. w związku z nieodpłatnym przekazaniem w dniu 28 września 2006 roku przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w L. Ochotniczej Straży Pożarnej w K. samochodu marki „V.” o nr podwozia (...), rok prod. 1993, oraz w dniu 18 października 2006 roku samochodu marki „L.” o nr podwozia (...), rok prod. 1992, tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 229 § 1 k.k.

W. M. oskarżony został w pkt VII o to, że:

w dniu 21 listopada 2006 roku w M. województwa [...], jako wójt Gminy M., przekroczył obowiązki służbowe w ten sposób, że poświadczył nieprawdę w rachunku nr [...] z dnia 13 listopada 2006 roku wystawionym przez „Malarstwo Artystyczne A. M.” dotyczącym zakupu dwóch sztuk obrazów o wartości 1000 zł dla Urzędu Gminy w M., zatwierdzając przedmiotowy rachunek do wypłaty, podczas gdy w rzeczywistości obrazy te kosztowały łącznie 300 zł, zaś pozostałą kwotę 700 zł, uzyskaną ze środków Urzędu Gminy w tym samym dniu, tj. 21 listopada 2006 roku, za pośrednictwem innych osób, udzielił jako korzyść majątkową zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w L. bryg. A. S. w związku z nieodpłatnym przekazaniem w dniu 28 września 2006 roku przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w L. Ochotniczej Straży Pożarnej w K. samochodu marki „V.” o nr podwozia (...), rok prod. 1993 i w dniu 18 października 2006 roku samochodu marki „L.” o nr podwozia (...), rok prod. 1992, a następnie posłużył się rachunkiem z poświadczoną nieprawdą, przekazując go do wykonania pracownikom Urzędu Gminy w M., czym działał na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 229 § 1 k.k. i art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w L. po rozpoznaniu apelacji obrońców uniewinnił oskarżonych od popełnienia zarzucanych im przestępstw, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania w tej części.

Wyrok sądu odwoławczego powyższym zakresie zaskarżył kasacją prokurator, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na zmianie wyroku Sądu Rejonowego i wydanie orzeczenia

odmiennego co do istoty poprzez uniewinnienie A. S., W. M., W. W., poprzez bezpodstawne zastosowanie zasady *in dubio pro reo*, bez podania w należyty sposób przekonywujących przesłanek zajętego stanowiska, w sytuacji gdy Sąd Okręgowy nie przeprowadził wszystkich dostępnych dowodów, które przemawiają na niekorzyść oskarżonych A. S., W. M., W. W., przede wszystkim z wyjaśnień P. B., W. M., W. W., A. S., zeznań A. K., M. W., J. D., T. K., G. R., A. M., M. M., J. C., K. P., A. S. w powiązaniu z dowodami z dokumentów pochodzących z Urzędu Gminy w M., z Komedy Wojewódzkiej PSP, czy z firmy A. M., jak również w powiązaniu z wynikami analizy przepisów art. 1 i 12 ustawy o Państwowej Starzy Pożarnej (Dz.U.2019.1499), art. 31 ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U.2019.1372), § 21 ust. 1 zarządzenia nr 26 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 grudnia 1999 r. w sprawie gospodarki transportowej w resorcie spraw wewnętrznych i administracji (Dz. U. MSWiA z dnia 31 grudnia 1999 r.), art. 7 i 8 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2019.506), art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2018.450), w efekcie nie poddanie ich ocenie i analizie zgodnej ze wskazaniem logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego, a ocena dokonana przez Sąd Okręgowy była jednostronna, wybiórcza, całkowicie dowolna, a tym samym nieodpowiadająca kryteriom wynikającym z treści wymienionych przepisów prawa procesowego, co finalnie spowodowało uniewinnienie oskarżonych A. S. od czynu z art. 228 § 1 i 3 k.k., W. W. od czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 229 § 1 i 3 k.k., W. M. od czynów z art. 229 § 1 i 3 k.k. i art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Opierając się na przytoczonym zarzucie skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja prokuratora jest zasadna w stopniu oczywistym. Przede wszystkim przypomnieć należy, iż wydając wyrok reformatoryjny, sąd odwoławczy podlega takim samym rygorom procesowym, co sąd rozpoznający sprawę w I instancji. Zmiana ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd II instancji winna zatem być poprzedzona wszechstronną analizą i oceną całokształtu materiału dowodowego

ujawnionego na rozprawie i ocenionego przy zastosowaniu kryteriów określonych w art. 7 k.p.k. Stanowisko swoje sąd odwoławczy powinien zaś należycie uargumentować w uzasadnieniu wyroku. W kwestii powyższej wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy, w tym m.in. w wyroku z dnia 30 września 2016 r., zgodnie z którym, jeżeli sąd odwoławczy zmienia ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę zaskarżonego wyroku, to uzasadnienie sądu odwoławczego powinno zawierać szczegółową analizę całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, a nie tylko jego części, w szczególności zaś wyraźnie wskazywać zarówno to, dlaczego sąd odwoławczy uznał ustalenia sądu pierwszej instancji za błędne, jak i to, jakie fakty sąd odwoławczy uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. W wypadku wydania przez sąd odwoławczy wyroku zmieniającego wyrok sądu pierwszej instancji, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego powinno również odpowiadać owym wymaganiom z art. 424 k.p.k. W konsekwencji zatem przyjąć należy, że o ile sąd odwoławczy zmienia ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę zaskarżonego wyroku, to uzasadnienie sądu odwoławczego powinno zawierać szczegółową analizę całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, a nie tylko jego części, w szczególności zaś wyraźnie wskazywać zarówno to, dlaczego sąd odwoławczy uznał ustalenia sądu pierwszej instancji za błędne, jak i to, jakie fakty sąd odwoławczy uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (sygn. akt IV KK 126/16, LEX nr 2122063).

Przenosząc powyższe uwagi wstępne na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż Sąd *ad quem*, jak wynika to z uzasadnienia wyroku, z rażącym naruszeniem art. 410 k.p.k., nie poddał analizie i ocenie większości dowodów mających zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Trafnie argumentuje w kasacji prokurator, iż poza analizą sądu okręgowego pozostały dowody w postaci wyjaśnień P. B. oraz zeznań świadków: M. W., A. K.

P. B., jak wynika z jego wyjaśnień, dokładnie opisał w jakim celu doszło do zainicjowanego przez A. S. spotkania z oskarżonym W. M. i księgową J. D. oraz odtworzył treść rozmowy między nimi. Uczestnicy spotkania mieli wspólnie ustalić, jakie rzeczy mają być zakupione przez Gminę na rzecz Komendy Wojewódzkiej

Straży i „jak ma to być uregulowane.” Wobec braku podstaw prawnych do sfinansowania zakupu gadżetów na rzecz Komendy przez Gminę, strony rozstały się, jednakże, jak wyjaśnił P. B. „umówiliśmy się, że będziemy w kontakcie, jeżeli wymyślimy jakąś możliwość, alternatywę zadawalającą obie strony.” O poczynionych ustaleniach P. B. poinformował przełożonego A. S., który polecił znalezienie sposobu na przekazanie tych pieniędzy przez Gminę. Oskarżony stwierdził, iż to prawdopodobnie W. W. była autorem pomysłu zakupu obrazów przez Gminę za kwotę 1000 zł na podstawie fikcyjnych faktur, podczas gdy w rzeczywistości kosztowały one 300 zł. Nadwyżka miała być przekazana na rzecz Komendy Wojewódzkiej. O sposobie „wygospodarowania” pieniędzy na rzecz Komendy Wojewódzkiej P. W. poinformował P. B., a następnie A. S. Po akceptacji pomysłu przez przełożonego, w kolejnym tygodniu nastąpiła jego realizacja, albowiem P. B. został poinformowany przez W. W., iż M. W. i A. K. „przywieźli pieniądze z M.” Kopertę z pieniędzmi, po sprawdzeniu jej zawartości, P. B. przekazał A. S.

O mechanizmie pozyskania pieniędzy z Gminy M. zeznali także A. K. i M. W., którzy przekazywali obrazy do Gminy M. i odebrali kopertę z zawartością pieniędzy.

Pominięcie przytoczonych wyżej wyjaśnień i zeznań musi skutkować uznaniem dokonanej przez sąd okręgowy oceny całości materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnień A. S., W. M. i W. W. za dowolną. W konsekwencji dokonanych przez sąd odwoławczy ustaleń faktycznych także nie sposób uznać za prawidłowe.

Trafny jest także podniesiony przez skarżącego zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k., albowiem z treści uzasadnienia wyroku nie wynika, jakie konkretne wątpliwości powziął sąd okręgowy i dlaczego nie mogły być one usunięte.

Z tych też względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając ponownie sprawę sąd odwoławczy winien przede wszystkim dokonać wnikliwej kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia sądu I instancji, zaś dokonując zmiany ustaleń faktycznych winien uważać, aby były one poprzedzone

analizą i oceną całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie, zgodnie z kryteriami określonymi w art. 7 k.p.k.